

Kjære medlemmer,

Det siste året har vært krevende for mange. Mange hadde gode resultater i 2022 som ga restskatt i år. 2023 har gitt avlingsvikt samtidig som rentene biter for de som har investert. I tillegg opplever vi høye priser på kunstgjødsel og strøm. Anskaffelse av maskiner har blitt mye dyrere som følge av prisstigninger og svak valuta. Nye miljøkrav gir flere utfordringer, og ikke minst i forhold til jordarbeiding til rett tid. Ubalanser i produksjoner/lager og import. Jeg kunne fortsatt med å ramse opp utfordringer som Sarpsborgbonden står i. Alt dette påvirker lønnsomheten på kort og lang sikt. På landsbasis har vi rekordmange nedleggelse av gårdsbruk. I denne krevende tiden er det godt at vi har et sterkt bondelag. Og det nytter å stå sammen.

Sommeren 2023 arbeidet Bondelaget hardt for å få på plass en forbedret tilskuddsordning ved avlingsskade. Dette har sikret at flere bønder har kommet bedre ut av et vanskelig år. Dette er noe vi skal være fornøyd med. Nytt var forskuddsutbetaling, økning i satser og hevet tak for maks tilskudd mm. Vi så at kanalene inn mot Landbruksdirektoratet, Landbruksdepartementet og politikerne fungerte godt.

Sarpsborg Bondelag er viktigere enn noen gang. Arealplanen er på nytt ute på høring. Vi har nok en mulighet til å påvirke. For Sarpsborg Bondelag er byggstørrelser, temakart friluftsliv, jordvern, tilleggsnæringer og begrensninger som pålegges jordbruket i nærhet til drikkevannskildene viktige innspillpunkter. Vår ordfører Magnus Arnesen har sagt han er villig til å delta på et medlemsmøte i løpet av våren som oppsummerer endringer i arealplanen som påvirker bøndene. Dette er et tilbud vi skal ta godt vare på. Og ikke minst den gode dialogen vi har inn til både planutvalgsleder og ordfører.

De fleste bøndene er også grunneiere. Sarpsborg Bondelag vil derfor ha et styrket fokus på grunneierrettigheter og tilleggsnæringer i 2024- og fremover. Per Anders Buer fremmet et forslag, vedtatt på årsmøtet, som tillegg til arbeidsplan. Sarpsborg Bondelag vil arbeide med forslagene i året som kommer.

I år skal næringspolitisk program rulleres. Dette dokumentet er viktig i den forstand at det sier hva Bondelaget skal arbeide med. I den forbindelse får Sarpsborg Bondelag næringspolitisk program på høring. Vi vil ha medlemsmøter slik at vi gir deg som medlem mulighet for å påvirke innspillene.

Sarpsborg Bondelag vil også arrangere medlemsmøter i forbindelse med innspill til jordbruksforhandlingene. Nok en gang er gul boks full, totalt 11,5 mrd kroner. I forbindelse med WTO forhandlingene ble det avtalt et kronebeløp uten justeringer som skal sørge for å bryte ned handelshindringer innen jordbruksvarer. Dette påvirker jordbruksforhandlingene i stor grad. Sist vi hadde disse diskusjonene ble gris tatt ut. Nå står det mellom melk og korn. I tillegg vil det nok en gang bli fokus på tallgrunnlag i forbindelse med forhandlingene. Dette vil påvirke størrelser for å beregne inntekt. Dette vil igjen ha betydning for målet om å tette inntektsgapet. Det er på tide at vi oppnår resultater mener jeg. Og jeg registrerer at stadig flere blir utålmodige. Det er viktig at du kommer for å påvirke innspillene.

På årsmøtet ble det vedtatt at vi skulle avholde et møte med fokus på solceller på låvetak. Temaet er så aktuelt at jeg har pratet med andre lokallag om dette. Utfallet har blitt at flere bondelag går sammen, og det er Råde Bondelag som står for møtet. Møtet blir på Bøndenens hus i Råde den 28 februar. Egen invitasjon vil bli sendt ut, men jeg anbefaler alle som er interessert merker seg datoen.

Sarpsborg Bondelag med flere ble kontaktet av Vireo AS i høst, som gjennomfører en mulighetsstudie om å etablere et biogassanlegg på Rudskogen i Rakkestad. Konseptet er tuftet på leveranser fra husdyrmøkk, både bløt og fast, fra gårder i bl.a. Sarpsborg. Vireo har allerede etablert selskapet Rudskogen Biogass AS, sikret seg industritomt, finansiering og noen intensjonsavtaler. Prosjektet blir presentert på Bondestua i Rakkestad, 17 januar. Invitasjon vil bli sendt ut senere. Jeg anbefaler alle med husdyr å delta for å orientere seg om Biogass. Om det er aktuelt å delta i prosjektet må den enkelte ta stilling til. Og den enkelte må ta gode valg for sin egen gård.

Ved inngangen til det nye året ser jeg stadige diskusjoner som går på miljø og klimaavtrykk i jordbruket. Jeg anbefaler alle som ikke har tatt i bruk klimakalkulatoren til å gjøre det. Dette er for å være forberedt på det som sannsynligvis kommer av krav de neste årene i forhold til jordbrukets klimaavtrykk.

Det jobbes mye med temaet spesielt i Danmark og Nederland. Men også i andre europeiske land. Dette vil påvirke oss om noe tid.

Det som bekymrer mest akkurat nå, er den totale rentebelastningen som ligner på forhold vi hadde for mer enn 20 - 30 år siden. Og denne belastningen har kommet veldig raskt. Mange bønder har ikke hatt tid til å tilpasse seg. Stadige krav til effektivisering, dyrevelferd og nye kvalitetskrav krever investeringer i kostbare bygg og utstyr. Dette er krevende for alle, men kanskje aller mest nye bønder.

Global uro og ustabile forsyningslinjer vil påvirke kronekursen det neste året. Det samme vil statens salg av norske kroner og rentedifferansen med utlandet gjøre. Handelsbalansen sett bort i fra næring knyttet til petroleum /offshore er negativ med ca 300 milliarder. Virkningen av dette er størst i 3 og 4 kvartal da vi importerer mest. Dette, og flere ytterligere forhold, påvirker kronen og rentesettingen. Ved en global negativ hendelse vil vi få en rask kronesvekkelse som skjer samtidig med et altfor høyt rentenivå. Dette er noe alle bør ta med i risikovurderingen.

Med ønske om fortsatt god jul og godt nytt år.

Styret.